XXXIV. évf. Cluj-Kolozsvár, 1924. Február 2. szám.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Az Unitárius Közlöny uj cimfejképe.

Künn az erdő fái, a mező bokrai és vadvirágkórói dérvirágok tündérruhájába öltöztek, hogy a legzordabb télen is az eljövendő virágos tavaszra emlékeztessenek.

Az *Unit. Közlöny* is most, a legzordabb télen, övezi nevét virággal.

De ezek nem dérvirágok, hanem az élő hit és az emlékezet örökszép virágai. E virágok egyházunk multjában gyökereznek. A szenvedések könnye volt az öntözővizük; az éltető áldozatkészség kertészleányuk s koszorújuk ugy szegélyezi egyházunk multját, mint a krisztus legendák könny- és vérvirágai a Golgota utját, mely oly sok szenvedésen át az örök élethez vezetett.

E virágokból szedtünk néhány szálat az Unitárius Közlöny cimfejére; nem hivalkodásból, hanem a hála és emlékezés szent jelképeinek s azok fejét fonjuk velük diszbe, akiknek oly sokat köszönünk.

Egyházunknak a lánglelkü *Dávid Ferenc* volt a megalkotója. Az ő örök haladásra teremtett nagy lelke, merész tekintete néz szembe velünk és bármilyen jövővel a képről. Mellette ott a tudás, mindig haladó, de nyugodt, komoly, öreg apostola: *Brassai Sámuel,* a Dávid Ferenc-Egylet első elnöke, dísze és büszkesége.

Müködésidejük közel háromszázéves közének szellemét semmi sem jelképezheti találóbban és szebben azoknál az őket összekötő, körülfonó virágoknál, melyek egyházunk legfinomabb virágszálainak, a nőknek áldozatkész lelkéből virultak ki. Mert e virágok mind a női áldozatkészség emlékei. Kiváló festő és rajzmüvészünk, *Tóth István,* a cimfejkép alkotója, *kolozsvári egyházközségünknek nők által ajándékozott legszebb régi urasztali kézimunkáiról* kötötte azokat gyönyörü, összhangzatos müvészi füzérbe.

Gyönyörködjünk bennük! Emlékezzünk lánglelkü példaadóinkra s azokra az áldozatos, finom lelkekre, kik hitük virágaival himezték tele az Ur asztalát.

Ezek a virágok hervadatlan koszorúi az ő emlékünknek is. Gyökerük a multba mélyed el, törzsük a jelené s elágazó száraik a végtelen jövő felé terjedeznek, hogy azt is gazdagabbá tegyék szépségben, hitben, reményben, áldozatban és szeretetben.

Ezek töltsék be a mi lelkünket is, valahányszor az *Unitárius Közlöny* virágos cimfejképére tekintünk. **Kelemen Lajos.**

Kiáltvány a lelkipásztorokhoz.

Meg kell értenünk már a kor intő szavát. Népünknek nem elég a prédikáció, hasznos és erkölcsnemesitő olvasmányt kell a kezébe adnunk, amelyből okuljon, mivelje szivét, nemesitse lelkét. Ha mi meg nem tesszük, megteszik ezt mások, uj szekták fáradhatatlan apostolai, kik évről-évre szivósabban támadnak s ragadnak el egy-egy megtévesztett bárányt a szétszóródó nyájból. Tömöritsük a nyájat a Dávid Ferenc Egylet lobogója alá!

Adjunk hiveink kezébe *Unitárius Közlöny*-t, hogy ezáltal unitárius hitet, munkakedvet, életet, Isten és emberszeretetet s mindenekfölött tiszta erkölcsöt csepegtessünk hiveink lelkébe!

Törekedjünk arra, hogy minden egyházközségben legalább 10-en járassák az Unitárius Közlönyt. De népes és gazdag egyházközségekben a főcél az legyen, hogy 50, sőt 100 előfizetője legyen az *Unitárius Közlöny*-nek! Ha nemes célunkat meg nem értik hiveink s még azt a pár lejt is sajnálják e lapért, találjunk módot, hogy legalább a presbiterek nevére — de a gyülekezet népének járjon ez a lap. Ez elérhető, ha az urvacsorai és a Dávid Ferenc vallásos estélyeken begyült perselypénzeket évről-évre e célra forditjuk és azokból minden év elején a hivatalosan is jártatandó számokon kivül legkevesebb 10 számra előfizetünk. A lapok a presbiterek nevére cimezve jöjjenek, hivataluknál s felelősségüknél fogva is fontos, hogy legelőször ők olvassák el azokat, de azután kötelesek a gyülekezet bármelyik tagjának átadni a lapot, ki azt olvasni akarja. Arra kell törekedni, hogy a legszegényebb hajlékban is fordulhasson meg az *Unitárius Közlöny*. Ne legyen senki, aki szivesen olvasná azt, de nem teheti, mert irodalmi kiadásokra nincsen tehetsége.

Mi lelkipásztorok öntudatos, tervszerü munkával, erős összetartással és szivós kitartással törekedjünk arra, hogy az *Unitárius Közlöny* előfizetőinek a tábora minél hamarább, még ez évben érje el a 3000-et. Nem lehetetlenség, csak akarni és tenni kell! Ha ezt elértük, könnyü lesz e lapot erőssé, változatossá, érdekessé s gazdag tartalmuvá tenni, mert a sok oldalról megnyilvánuló érdeklődés, a nagy olvasótábor lelki szomjának a kielégitési vágya azt naggyá és érdekessé fogja tenni. Majd akkor a szerkesztőség is módját találja, hogy az kéthetenként jelenhessen meg!*)

---

*) A szerkesztőség szivesen gondoskodik erről, de könnyebben és hamarább a lapnak másfél vagy kétives terjedelméről. Ez attól függ, amit a lelkes cikk irója kiván. Szerk.

Akarunk-e eredményes, öntudatos belmisszíót gyülekezeteinkben?

Akarunk-e unitárius élő hitet, tiszta erkölcsöt ébresztení a háboru alatt elgyötört hiveink lelkében?

Akarunk-e egyházi fegyelmet, egyház iránti szeretetet teremteni a meglazult gyülekezetekben?

Akarunk-e egyházi életet teremteni a szorványokban? Akarjuk-e áldozatkészségre nevelni a gyülekezetek népét?

Ha igen, azt csak azáltal érjük el, ha az *Unitárius Közlöny*-t — egyházunknak egyetlen néplapját — minél szélesebb körben elterjesztjük! Báró József.

Orbán Lajos
ujszékelyi lelkész.

Mélységes fájdalommal irjuk gyászkeretbe az Orbán Lajos nevét. Ujszékelynek, e derék és buzgó egyháziasságáról ismert székely községnek volt mintegy 8 éven át ékesszóló unitárius papja polgárdi rövid szolgálata után. Még nem volt 3 hónapja, hogy házasságra lépett tordátfalvi Végh Katinkával. Még a boldogság álomvilágában élt, midőn ajkán elröppent az utolsó szó: „No, én itt hagylak titeket". És elaludt örökre 34 éves korában.

Megrázó halálára gondolva, az ifju hitvestárs, öreg szülei, testvérei és rokonai mellett a baráti érzés is fájón siratja korai elmulását. Igen, mert az egyéni érzésen felemelkedve is, jogosan elmondhatjuk, hogy az ifjabb unitárius papi nemzedék legkiválóbbjai közé tartozott. A teremtő Isten sokféle kiváló tehetséggel áldotta meg s ő használta az isteni adományt. Mint iró és szónok becsületet szerzett az unitárius névnek. „Bizonyságtevés" c. egyh. beszédkötetével s a félbemaradt „Prédikátor"-ral a prédikációirók legjobbjai közé emelkedett. Mint szavaló csodás módon tudta kifejezésre juttatni a költő gondolatait. Mint szinielőadó a mükedvelők társaságában sokszor aratott megérdemelt tapsokat. Mint rajzoló és festő nem kis tehetségről tett bizonyságot.

Ahol egyházának, az irodalomnak, a müvelődésnek elébbviteléről volt szó, ott volt mindenütt; szivesen tett szolgálatot minden jó ügynek, lángoltatva az oltárok tüzét. Mig másoknak örömet és élvezetet szerzett, égni hagyta a saját szivét.

Karácsony szép ünnepén a rövidre szabott boldog házasélet örömei között még gyanutlanul hirdette kedvelt hiveinek az örömizenetet. S a következő nap hajnalán mind lázasabban lüktető szive oly hirtelen némult el, mint ahogy a lehulló csillag hirtelen lobbot vet és kialszik, mint ahogy a hajnal láthatatlan szárnyakon egy pillanat alatt odalesz.

Az esztendő utolsó vasárnapján Ujszékely egész lakossága, a közelebb lakó belső emberek nagy száma, a tanárok és barátok sokasága a bánatos családdal együtt meghatva kisérte el utolsó utján egyházunk e sokra hivatott és nagy reményekkel biztató ifju lelkipásztorát.

A templomban Lőrinczi István esperes a napról beszélt, mely fényt és melegséget kölcsönöz a holdnak és csillagoknak is. A sirnál ifj. Máthé Lajos lelkész a jóbarát fájdalmával találóan alkalmazta Kiss J. mottóját, hisz talán ő is ugy érezte, midőn elpattant a szive: „az én világom egy álomvilág.“

Miért kellett oly hamar jönni az örök álomnak arra, ki ideális lelkével, meleg baráti érzésével, egyházunkért és hivatásáért valóban közönséges lelkesedésével annyiaknak megnyerte őszinte barátságát és tiszteletét s mikor még számára az élet napjának kellene messze fenn ragyognia? Miért kellett a szivnek oly hirtelen elégni, mikor még annyit kelle teremtenie?

Uram, kicsoda tudna végére menni a te akaratodnak?

Szerettei és hivei veszteségében és fájdalmában őszinte szivvel osztozunk.

Kovács Lajos.

TŰZHELY MELLETT.

Magamban.

Beszélni akarok veled Élő Isten!
Őszintén, meghitten.
Gyenge gyermek vagyok
Bus, szomoru szivü.
Letiport az élet, a véres kezü sors,
A hitvány, kegyetlen.
Magamba maradtam
Összeomlott tervek, szerte foszlott álmok
Ködös alkonyán.
Szivem fáj.
Ég a seb, mely régi sebet ;ed
Gyógyitsd meg Atyám!

Kereslek mindenütt Élő Isten, Atyám!
Lent a mélyben
Örvénylő fenéken,
Hová lehullottak a nagy akarások.
Fent a fényes
Vágyas, reményes
Megujulások hajnalos egén
Én a bús,
Szomoru szivü, letiport gyermek
. . . . és ha fellellek:
Koldus tarisznyába viszem e szivet
„Adj bele több hitet.“

(fels. —)

Gyermekek imája.

Apa nevenapján.

Égnek és földnek Istene, minden embernek szerető édes atyja! Áldott legyen neved, ezerszeresen áldott e napon, hogy adtad nekem ezt a boldogságot, hogy az én jó édes atyámat hozzád szálló hálaimával köszönthetem.

A fű, a virág, a búza tavasszal, mikor növekedők, mikor ifjak — hajlonganak, fejet hajtanak a te tiszteletedre, a te dicsőitésedre — szeretetük, hódolatuk jeléül, mert te vagy az édes atyjuk, aki életet adtál nekik és te vigyázol rájuk, hogy idő-nap előtt halálba ne jussanak, el ne hervadjanak, hanem éljenek az emberek örömére és a te dicsőségedre.

Szerető Atyám! Ilyen az én életem is, kicsiny gyermeked élete. Én is egy szerető jó atyától kapom életemet, te általad. Én reám is,

növekedésemre, egészségemre és életemre egy szerető jó atya vigyáz, az én édes jó apám. Én is hálámat, szeretetemet akarom leróni az édes jó apa iránt, imádkozva hozzád ő érette, hogy tartsd meg jó atyám életét, egészségét, jó kedvét és jó szivét még hosszu éveken keresztül — Ámen.

Anya nevenapján.

Szerető jó Atyám! Kicsiny gyermeked fohászkodik hozzád ebben a pillanatban. Kicsiny gyermeked kér meghallgatást szivéből és lelkéből jövő tiszta kérésével. Kis kezeimet összekulcsolva imádkozom hozzád, magasságok Istenéhez.

Minden nap éreztem a te atyai szeretetedet, de éreztem és érzem, hogy eddig eltöltött napjaimban valaki itt a földön is szeretettel gondoskodik rólam. Éreztem és érzem ezt a szerető gondoskodást este ha lefeküdtem, éjszaka álmomban, csendes nyugalomban, reggel, ha felkeltem. Éreztem és érzem, hogy valami szerető, gyöngéd kéz irányitja még lépésemet is — egészen az iskoláig. Napközben ennek a szerető, gyöngéd kéznek simogatását éreztem, ha könyvek fölé hajoltam, ha örültem, ha búsultam. Tudom, hogy ez a kéz az én édes jó anyám keze s ma ebben a pillanatban, hozzád szálló fohászomban alig tudok gyermeki lelkemben szavakat találni, hogy iránta hálámat lerójam, áldásodat kérjem. De te tudod jó Istenem, hogy mit akarok. Add az öröm és boldogság országát, a mennyországot az én jó anyám szivébe. A keserüség napjait távoztasd el, hogy örömben és szeretetben éljen még sok esztendőt névnapjának örömével. — Ámen.

Kolozsvár. ——————— **Benczédi Ferenc.**

Ne vedd feleségül azt a leányt

Az amerikai „Christian Register" cimü unitárius lapból.

Ford. *Kiss Sándor.*

Az alábbi tanácsokat bizonyosan nagy figyelemmel fogják olvasni a házasuló ifjak. Nehogy azonban tulságosan elhigyjék magukat, mert jövőben reájuk is sor kerül és amerikai hitrokonaink bölcs tanácsaival a leányokat is ki fogjuk oktatni, hogy milyen legényhez ne menjenek feleségül!

Aki nem tud magának parancsolni.
Aki a kis gyermekeket és az állatokat nem szereti.
Aki rest.
Aki kacér.
Aki öltözködésében nem tiszta és nem csinos.
Aki barátnőihez nem őszinte.
Aki felületes és indulatos.
Akinek legnemesebb vágya sem terjed túl önmagán.
Aki a kérőivel, a fiatal emberekkel szemben kedves, családtagjaival szemben pedig savanyu, türelmetlen.

Aki csak mulatságok és ruhák iránt érdeklődik.

Aki nem takarékos és nincsen fogalma a pénz becséről.

Aki mások dicséretét nem szereti hallgatni s azt kivánná, hogy csak őt bámulják és dicsérjék.

Aki külsejével többet törődik, mint jellemével.

Aki azt várja, hogy örömeihez a család minden tagja hozzájáruljon, anélkül, hogy ő örömet szerezne nekik.

Aki semmit sem tesz arra, hogy otthonát csinossá és vonzóvá tegye s nem szeret otthon lenni.

Aki mindent magára rak, de elnézi, hogy édesanyja letett és kopott ruhában járjon.

Aki amikor látogatóba megy, édesanyját szégyelli magával hivni, barátnőit szégyelli otthonába meghivni.

Aki nem dolgozik, mert azt hiszi, hogy ez őt barátnői szemében lealacsonyitja; aki megalázónak tartja azt, hogy családját támogassa; s barátnői előtt eltitkolja, hogy kenyérkeresetből dolgozik.

Aki szokásaiban és társalgásában nyers és dölyfös.

Aki sohasem gondol arra, hogy édes anyjának is pihenésre és szórakozásra van szüksége.

Aki vendégei előtt cselédeit megalázza vagy megszólja.

Aki másokkal nem törődve, mindenből a legjobbat kaparitja meg.

Aki mások figyelmét feltünő ruhájával, hangos beszédével és nevetésével vonja magára.

Aki az utcára fényesen, otthon pedig hanyagul öltözködik.

Aki adósságra készitett ruháival, drágaköveivel és virágdiszeivel igyekszik hamis látszatot kelteni.

Aki selejtes könyveket olvas s hasznos könyvek olvasását nem tartja érdemesnek.

Aki a templomban unja magát; menyegzői ruháról, s a házról és butorokról beszél amit szeretne, de semmit sem mond arról, hogy mivel fog téged boldoggá tenni.

Aki beszél arról, hogy milyen cselédeket fog tartani, de nem arról, hogy ő maga mit fog dolgozni.

Aki szeret jogairól beszélni, de a kötelességeket reád bizza.

Aki csak reggel megy templomba, rendesen elkésve, délután pedig egyáltalán nem megy.

Aki szeret szitkozódni, káromkodni, rút szókat mondani s gúnyolódik a szerény és szemérmetes társaival.

Aki imádkozni nem szeret s az Ur asztalához ritkán járul.

LEÁNYAINKNAK, ASSZONYAINKNAK LEGSZEBB AJÁNDÉK

SZIVEMET HOZZÁD EMELEM..

NŐI IMÁDSÁGOS KÖNYV. o IRTA: DR. BOROS GYÖRGY.

KAPHATÓ: LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN KOLOZSVÁRT.

NŐK VILÁGA.

„Kötőke“ Kolozsvárt. Vidám, meghitt csevegés, derüs, mosolygós hangulat melegitette a sziveket január 17-én a harmadik „Kötőke“ délutánján. Meglepően nagy számmal megjelent nőink kézimunkával serény kezecskéjükben élvezték az izléssel összeállitott műsort. Lászlóczky Ilus és Aranka szépen és érzéssel előadott ének- és zongoraszámokkal őszinte elismerést érdemeltek ki. Eddig ismeretlen szerzőtől, Dávid Albert dalaiból választottak igen szerencsésen. A műsor következő pontjául Kisfaludy Károly „A vig játék“ cimü egyfelvonásos darabját mutatták be: Ütő Manci, Graef Kató, Ürmösi Gizike, Máthé Sándor, Szent-Iványi Sándor, Benczédi Domokos és Dávid Jóska. Jól összevágó játékuk kellemes szórakozást nyujtott s osztatlan tetszést aratott. A rendezés fárasztó feladatát Dávid Albertné háziasszony végezte nagy ambicióval és kitartó buzgalommal. Rajta kivül háziasszonyokul szerepeltek: Pap Domokosné és Vass Domokosné urnők. A következő „Kötőke“ február hó 14-én lesz.

Szemlélő.

A firtosmartonosi Nőegylet már a nyár folyamán gyüjtötte tagjait, ugy hogy a püspökhelyettes ur látogatása alkalmával már nagyszámban egybegyülve együttesen üdvözölhettük elnöknőnk vezetése mellett. Hivatalos és formai megalakulásunk december 27-én, a karácsonyi ünnepek harmadik napján történt, mely alkalommal a megnyitó imát az elnöknő, az egyesület célját magyarázó beszédet pedig a titkárjelölt mondta. Egyben elhatároztuk, hogy az egylet rendszeres müködését szabályozó rendeleteket hozunk, a rendszeres vezetéshez szükséges előljárókat pedig saját kebelünkből szavazás utján január hó 13-án tartandó első nyilvános és műsorral kapcsolatos estélyünkön választjuk meg. Szép alkalma nyilt az uj év első napján a Nőegyletnek együttérzése nyilvánitására, midőn szeretett lelkészünk, Katona Ferencnek esperessé választása alkalmával nejét, az egyesület elnöknőjét mint a kör nagytiszteletü esperesének asszonyát testületileg üdvözölhettük. Majd a nagyt. esperes urnak fejezte ki a nőegylet szerencsekivánatait — kérvén támogatását, mit ő ismert jószivüségével meg is igért. Ezek után hitben és szeretetben megerősödve hagytuk el vendégszerető házát. El szivünkben az a remény, hogy munkánk nem lesz hiábavaló, együtt munkálkodva, egymást szeretve, könnyeket száritunk fel a mindent átható krisztusi szeretet melegével. Isten minket ugy segéljen!

Martonosi.

Egy kis visszaemlékezés. *Mit tudnak tenni az asszonyok.* Kiegészitéséül multkori soraimnak, egy kedves emlékemről fogok nehány sorban számot adni.

A nyáron igen szép és megható jelenetnek voltam szem- és

fültanuja H.-Szentpálon vasárnap délután. Az ottani „Nőegylet“ egyik összejövetelén magam is részt vettem. Jól eső örömmel tapasztaltam, hogy székely asszonyaink, leányaink mily szép számmal jelentek meg.

Hasznos megbeszélések, fölolvasások, szavalatok voltak soron s jól eső érzéssel láttam, hogy ott mindenki egész szivvel, teljes lélekkel óhajtja az egylet szép és nemes céljait munkálni. Határtalan örömömre szolgált az az értelmi megnyilatkozás is, mely ki-kiömlött a székely asszonyok és leányok lelkéből.

Mikor a gyülés véget ért, halk, tisztelettudó kopogás hallatszott az ajtón. A nyájas tessékelésre beóvakodott a sok asszonynép közé egy igen jó arcu, értelmes szemü, ezüsthaju, idős székely, kiről megtudtam, hogy a helybeli kurátor: Sándor Balázs bátya.

Egyszerre elült az asszonyi csiripolás és minden szem kérdőleg fordult feléje. Kurátor uram pedig szépen előadta mondanivalóját. „Tisztelt Nőgyülés! Immár a férfiakhoz én hiába fordulék, azért most bátorsággal jöttem ide, a tisztelt Nőgyüléshöz, ha megsegitene engem kivánságomban“ . . .

Elmondta, hogy ő az Ur asztalát hiányosnak találja, mikor az föl van teritve, mert két tányér — mit pedig az ő édes apja ajándékozott volt — eltünt, elveszett 16-ban . . .

Ezt a hiányt — mely fáj szivének — óhajtaná kipótolni, miért is ebben kéri a nőegylet segitségét.

A következő pillanat megható volt. Nem várva semmiféle irányitást, a szivek összedobbanó melegéből pattant ki az elhatározás: „Segitünk mindnyájan!“ . . . „Nem kérünk a férfiaktól, nem járjuk föl a falut, de *összeadjuk mi a szükséges pénzt hozzá,* mert ne legyen a neve azon a tányéron annak, ki nem tagja egyletünknek.“

Ime a bizonyság arra, hogy milyen egységes, lelkes odaadással munkálhat egy öntudatos, célját nemesen elérni akaró nőszövetség.

Tudomásom szerint már azóta a hiány pótolva van. Isten áldása legyen rajtuk! Ü. K.-né.

Egy nő az amerikai finn unitáriusok papja. Lappala Sophia Vilma a neve. Férjével együtt müködött öt község finnjei, a mi vérbeli rokonaink között mint igazi misszionárius. Férje a mult télen egy hosszu uton meghült, beteg lett és meghalt. Négy kis gyermekkel maradt a szerény, de rendkivül erőslelkü asszony. A gyönyörü lelkipásztori munkát egészen vállára vette. Hiveit hüséggel látogatja néha 50 mérföld távolságban is. A nyáron részt vett az unitáriusok egyik évi gyülésén és mindenkit meghóditott nemes gondolkozásával és szép jellemével.

Minden lelkes unitárius nő terjessze és olvassa az Unitárius Közlöny!

Hirdetés. Telmann Béla uridivat termében ***papi palástok*** mérsékelt áron készülnek, mely célra a szabályszerü anyag állandó raktáron van. ☐ ***Brassó, Lóplac 1. szám.***

Hirek a külföldi unitáriusokról.

Jeles unitáriusok az angol parlamentben.

A hatalmas Britt-birodalomban a képviselő választások igen heves küzdelemmel szoktak járni. Karácsony előtt zajlottak le. Most foly a választás eredménye következtében létesült uj helyzet kibontakozása, az uj kormány alakulása. Az angol parlament az egész világ sorsára nagy befolyást gyakorol. Most uj irány tört előre a régi liberális és konzervativ helyett: a szociális. A nép akarata kezd érvényesülni.

Minket az érdekel, hogy az uj parlamentben is nagy számu unitárius foglal helyet. Ezek közül néhányról a Christian Life c. lap után néhány érdekes adatot elmondunk olvasóinknak.

Brunner János br. liberális párti 1865-ben született, a parlamentnek 1906—10-ig már tagja volt azután ismét 1910—18-ig. A Britt és Külföldi unitárius társulatnak 1914—16-ig volt elnöke. Most a London és vidéki unitárius társulat elnöke.

Chamberlain N. Arthur Birmingham város képviselője 1869-ben született, 1915-ben Birmingham város polgármestere volt, 1922-ben az összes postaigazgatóságok főnöke, majd a kormány tagja, mint egészségügyi miniszter. Jelenleg a külügyek kancellárja.

Chamberlain A. József 1863-ban született, 1892-ben már tagja volt az angol alsóháznak, 1895-ben miniszter lett és a hadi tengerészet lordja. A háboru alatt India államtitkára, majd a hadi kabinet tagja, 1919—21-ig a külügyek kancellárja és azután az alsóház pecsétőre.

Colfox, Dorset képviselője, mint katona, őrnagy. A harctéren sulyosan megsebesült és meggyógyulván az országban nyert alkalmazást, mint egyik segéd vezérkari tag. Unitárius ügyeink iránt nagyon érdeklődik és a mozgalmakban résztvesz.

Sydney Jones C. Liverpool város képviselője lett. Mint egyik hajóstársaság tagja, igen tekintélyes helyet foglal el a városban, melynek képviseletében vesz részt. Ezenkivül tagja az Egyetemi Tanácsnak és az egyetemi nevelés ügyében nagy szolgálatokat tesz. A Britt és Külföldi Unitárius Társulatnak az elmult három esztendőben elnöke volt. Lelkes unitárius.

Lawrence P. Vilmos Frigyes Leicester város képviselője 1871-ben született. Az egyetemet nagy kitüntetéssel végezte. A világot körülutazta. Az Echo napilap szerkesztője volt s midőn a lap megszünt a szerkesztőség összes tagjait a saját zsebéből elégitette ki. Mint iró igen elsőrendü helyet vivott ki könyveivel. Nemrégen meglátogatta hazánkat is és több gyülekezetünkben járt és állandóan érdeklődik ügyeink iránt.

Oliver P. M. Manchester egyik kerületében nyert többséget. Társadalmi és városi ügyekben rendkivül élénk munkásságot fejt ki. Az unitáriusok ügyeiben mindig első helyen szerepelt.

Rathbone R. H. Liverpool város egyik kerületének lett kép-

viselője, ahol családja eddig mindig vezető szerepet vitt. Az egyetemnek második kancellárja. A jótékonysági mozgalmakban és nevelési ügyekben senki több szolgálatot nem tett. Mint unitárius nagyon büszke a vallására és minden fáradtságra kész, hogy az emberek fölvilágosodjanak az unitárius vallásról és mozgalmaink nemes szándékairól. Az angol Conference-nek 5 évig elnöke volt.

Ward János kapitány Stoke képviselője már 1906 óta. Mint képviselő elsőrendü szerepet vitt. A harctéren négy csapatot szervezett.

Wedgwood J. C. kapitány 1906 óta Newcastle képviselője, aki a délafrikai hadjáratokban és a világháboruban is kiváló szerepet vitt. Több könyve jelent meg a Kerámika, Archeologia és megyéje históriája köréből. Az uj kabinetben miniszter lett.

Macdonald, az uj miniszterelnök ezelott 20 évvel egyik londoni unitárius templomban prédikált.

Első unitárius magyar egyház Amerikában. Tudva van a mi köreinkben, hogy Bodóczy Sándor széplaki lelkészünk kiment Amerikába 1923. juliusában, hogy ott fölkeresse magyar unitárius hiveinket. Igen bátor és merész vállalatnak tartották, mert ott hiveink nagyon szétszórva élnek. Lankadatlan buzgóságát siker koronázta. Három hónapi erős munka (kenyerét is meg kellett keresnie) és kitartás meghozta a várt sikert. Ohio-állam Akron nevü városában október 27-én megalakitotta az első magyar gyülekezetet 42 családdal. Az alakuló gyülés határozta, hogy „a püspök urnak és a vezetése alatt levő unitárius egyháznak, mint szülő és dajkáló édesanyánknak fejezzük ki hálás szeretetünket és ragaszkodásunkat. Mikor ezt tesszük, lelkünk mélyéig érezzük meghatottságunkat. Mert bizony mi itten igen sokat foglalkozunk szülőhazánkkal és annak unitárius intézményeivel s ugy találjuk, hogy népünk boldogsága csak akkor lenne teljes, ha mi is, mint a Jákob fia: József, magunkhoz vehetnők testvéreinket, hogy ők ne szenvedjenek és ne érezzenek sulyos terheket. De sajnos, ezt nem tehetjük. S mint ujszülöttek, még csak küldeni sem tudunk, hogy bár ebben legyünk Józsefhez hasonlóak. De reméljük, hogy a mi egy Istenünk megtart, fejlődni enged s akkor József történelmére emlékezve tesszük kötelességünket. Addig is a jó Isten áldását kérjük ugy Méltóságodra, mint az egész unitárius egyházra, melynek köszönjük lelkünk erős hitét. — Akron, Ohio, 1923. nov. 20. Bodóczy Sándor lelkész, Kocsis Márton tb. gondnok, Kocsis György gondnok, Szász István jegyző".

Párisban unitárius gyülekezet alakult. A franciák között a hugenották kiirtása óta csak elvétve jelentkezett az unitárius valláshoz hasonló liberális vallásos gondolkozó. 1910-ben a nemzetközi vallásos kongresszust ott tartottuk. Wagner lelkész, Hyacint atya s még nehányan vállalták a házigazda szép szerepét. Most arról értesülünk, hogy Haycint atya özvegye szervezett egy kis unitárius kört, melynek a vallásos összejövetelek mellett a háboru nyomorultjain segités a célja. Hyacint asszonyság készül Angliába.

Egyleti munkásság.

Figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy a mult évről hátralékban levőknek ezt a számot is megküldjük, de arra kérjük, hogy rendezzék tartozásukat, mert több számot nem küldünk s a követeléseinket nem engedhetjük el.

A nyárádszentmártoni Dávid Ferenc Ifj. Egylet f. év január 1-én szini előadással egybekötött táncmulatságot rendézett, mely előadás nagyon jól sikerült. Gyönyörüség volt látni, hogy betanitotta Ádám Mihály énekvezér-tanitó az értelmes székely legényeknek és leányoknak „A vénbakancsos és fia a huszár" cimü darabot. Ádám Mihály nem szereti, ha dicsérik, de lelki örömmel és nyugalommal mondhatjuk, hogy ugy a nyárádszentmártoni, mint a csikfalvi ifjuság lelki müvelődése érdekében nagyon sokat fáradt s csodálkozunk, hogy ez a két község nem tudja eléggé méltányolni e lelkiismeretes tanitónkat.

Uj fecske. Kellemesen lepett meg, hogy Bözödujfalu unitáriusai is kezdenek bekapcsolódni egyházi és egyleti életünkbe. Uj lelkészök neje Mózes Mihályné, Szombattalvi Károlyné segitségével 7 előfizetőt nyertek meg az Unitárius Közlönyre. Reménykedünk, hogy a lelkes papné vezetése alatt a tavaszon megujul a templom, s az élet abban a hires községben. Vannak ott jó lelkek, akik Istenhez térnek és Istennel élnek.

Ifjusági élet Iklandon az eddigi formák között halad. Az önmüvelésre nagy sulyt helyezve, szabad tér nyilik az egyéniség kifejlesztésére. Ez leginkább szavalatok, de különösen szinpadi szereplések utján érhető el. Ez idénben már kétszer adott alkalmat a nemes irányu szórakoztatásra. Folyó év okt. 20-án a „Sárga csikó" cimü 3 felvonásos szinmüvet adta elő az ifjuság jó rendezésben, ügyes megjátszásban. — Folyó december 26-án karácsony másodnapján pedig „Az ördög mátkája" c. 3 felvonásos szinmüben minden egyes szereplő a legjavát nyujtotta a közönségnek, amiért hálás tapsot nyertek. A két estének tiszta jövedelme: 1550 leu, mely az iskola javára szolgál. Karácsony estéjén az isk. gyerekeknek karácsonyfa-ünnepélyt rendeztünk, lelkes tetszés mellett megjátszva a Betlehemes játékot.

Karácsonyfa-ünnepély Kolozson. Kiss Sándorné Papp Erzsébet, a kolozsi Dávid Ferenc Egylet elnöke karácsony első napján este 6 órakor a tizenkettedik alkalommal gyüjtötte össze a tanköteles és azon aluli gyermekeket a karácsonyfa alá. A 110—120 főből álló közönség Erős várunkat elénekelve, elnök örömét fejezte ki megnyitójában, hogy ezuttal az egyházközség saját épületében gyülhettek össze gyülekezetünk tagjai. Bácsi Erzsébet felolvasása után a karácsonyfa gyertyái felgyultak. „Hitünk nagy ünnepén" eléneklése után a gyermekek egyenkint szavalták el karácsonyi verseiket, miközben 2—3 éves gyermekek játszottak a karácsonyfa alatt. Jutalmul minden szavaló valamit kapott a karácsonyfáról. Öröm volt a jövő nemzedéket együtt látni a szeretet ünnepén.

A Dávid Ferenc egyleti körök csoportokra oszolva dolgoznak. A küküllői kör csoportjai: I. csoport: Széplak, Harangláb, Désfalva. (Nincs még egylet: Haranglábon, Désfalván). II. csoport: Dicsőszentmárton, Szőkefalva, Sáros. (Nincs egylet: Szőkefalván). III. csoport: Dombó, Ádámos, Szentmiklós, Szentbenedek. (Nincs egylet: Szentmiklóson). IV. Csoport: Segesvár külön müködik. (Nincs egylet: Medgyes, Erzsébetváros on). A Kör választmánya. Elnök dr. Pálfy Ferenc ügyvéd. Alelnök Gvidó esperes Dicsőszentmárton. Titkár Ütő Lajos lelkész Küküllődombó. Pénztárnok Gálfalvy István, Dicsőszentmárton. Ellenőr Sipos Gézáné urasszony. A 12 tagu választmánynak tagjai: Br. Petrichevich Horváth Arthur (Szőkefalva). Pataky Sándor (Sáros). Szatmáry István (Harangláb). Felszeghy Gyula, dr. Zsakó István, Gálfalvy István, dr. Zsakó Istvánné, Gvidó Béláné, Henter Gáborné, Czifra Mihályné, Raffaj Ferenczné, (Dicsőszentmárton). Ütő Lajosné (Dombó).

Az árkosi egyházközségben a Dávid Ferenc ifjusági egyesületet Végh Benjámin lelkész november 25-én megszervezte. Ezideig 60 tagja van, de a tagok szaporodnak. Egyesületünk — irja tudósitónk — az örökös alapitó tagok közé belépik. Hetenkint szerdán és pénteken este jövünk össze $^1/_2$7 órától 9-ig s vasárnap délután istentisztelet után müsoros délutánokat rendezünk, melyen az ifjuság tagjai szerepelnek szavalással, felolvasással, énekkel. Minden összejövetelt egyházi énekkel kezdünk és végezünk. Nagy sulyt helyezünk az ének-tanulásra. A buzgóság nagy, csak valamiképpen megis tudjuk tartani. Tervbe van véve a nők szövetségének megalkotása is. Reméljük sikerülni fog. — Jó sikert kivánunk!

Unitárius Keresztény Népnaptár jelent meg az 1924. évre. Az elmult év naptár igényeket teremtett bennünk a naptár iránt. Az 1924. évi naptár formában, a papirja minőségében, a nyomásban, szedésben és főleg tartalomban nemcsak az előző évit, de a most megjelent más naptárokat is felülmulja. A naptár jelen szerkesztésében szépen helyezkedik el az egyház lelket épitő szervei között.

Isten segitő társai vagyunk.

Ha fölhasználjuk azokat a kincseket, melyekkel Isten megajándékozott minket, ezt a világot rendre olyanná tehetjük, amilyent ő kiván. Hogy Istennek ez a kivánsága teljesüljön, mindenkinek részt kell venni a segitő munkában. Mi elősegithetjük, de akadályozhatjuk is céljai megvalósulását. Tőlünk függ, hogy a jó győzedelmeskedjék a rossz felett minél hamarább s az is, hogy későn jöjjön el az az idő. Igy hát az ember munkatársa lehet Istennek. A gyermek segit atyjának, az alattvaló a királynak. Isten igazságot akar teremteni a földön és mi előmozditjuk annak eljövetelét, ha igazságra törekedünk. Ez megrázó nagy gondolat, de lelkesitő és buzditó is.

Montefiore.*)

---

*) Londonban élő kitünő zsidó iró, aki megirta Jézus életét és az unitáriusokkal meleg barátságban van.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Mindazoknak, akik az uj év alkalmából jókivánataikkal megtiszteltek és megörvendeztettek, egyeseknek és egyházközségeknek, hálás köszönetemet nyilvánitom s jó kivánataikat teljes lelkemből viszonzom. Adjon Isten mindnyájunknak boldog uj évet. Isten áldása legyen szeretett egyházunkon. *Ferencz József,*
unitárius püspök.

Harang- és orgonaszentelés Homoródszentpálon 1923 december 9-én. A Homoródvidék szövetkezeti és kulturközpontja Homoródszentpál. Utóbbi időben minden téren nagy lendülettel halad előre. Előhaladását központi fekvésének, szomszéd községek támogatásának, lelkes vezetőinek és a minden szépért, jóért lelkesülő népnek köszönhető. A mult évben körjegyzői lak épült ellátva mellékhelyiségekkel. Ebben 4 község segitette. Vásárt és vásárhelyet kapott. Egyházi téren is jó példával jár elöl. Pap M. Gábor és neje elhalt szüleik emlékére a Kornis-féle 350 éves nagy harangnak méltó társat öntettek 30,000 lei értékben. A hivek adakozásból 40,557 lejjel elrekvirált orgonájukat javittatták ki s modern változatokkal és pedállal látták el. Az uj orgona a templom ékessége. A felszentelési ünnep mozgásba hozta az egész vidéket. Pál Ferenc köri esperes közvetlen imájában kéri az Isten áldását az ércnyelvü harangokra, a templom kedves orgonájára, a jókedvü adakozókra, a lelkes vezetőkre és az áldozatkész népre. Sigmond József homoródjánosfalvi lelkész rimekbe szedett beszédével oktat, hogyan kell dicsérni az Urat örömben, bánatban, reggel, délben, este. Gálfi Lőrinc theol. akadémiai professzor, mint püspöki kiküldött a főpásztori üdvözletet tolmácsolja. Örvend, hogy tél közeledtén e templomban tavaszi hangulatot talál. Élet, munkakedv, élő hit, jóakarat és áldozatkészség látszanak a jelekből, az arcokról. Minket nem kedvetlenít a kemény tél, ha tavaszt, a munka, a hit tavaszát látjuk egyházközségeinkben, mert akkor hiszünk fajunk és vallásunk jövőjében! Ürmösi József szentpáli lelkész hálával emlékezik meg Dávid Ferenc korában élő Kornis Miklósról, a szentpáli eklézsia nagy patronusáról, ki nemes jó indulatjából templomot, tornyot épittetett, harangokat öntetett, telket és földbirtokot adományozott. Örömmel jelenti, hogy székely fajunkból is támadt egy „uj nemes" Pap M. Gábor személyében, ki kedves nejével egy értékes szép harangot öntetett az eklézsiának. Aztán felolvassa az orgona megunitására begyült gazdag adományokat. Majd általános köszönetnyilvánitás után a szószékről leszállva, az Ur asztala előtt a presbiterium nevében átadja Pap M. Gábor lelkes unitárius atyánkfiának tiszteletbeli presbiterré történt megválasztásáról szóló diszoklevelet. Pálffy Ákos homoródszentpáli énekvezér müvészi orgonajátékában s több szólamu karénekekben gyönyörködött a közönség. A templomi ünnepély után a Népházban 150 teritékes bankett következett, hol a szentpáli asszonyok tettek ki magukért. Pohárköszöntők hangzottak el az áldozatkész népre.

Este Ürmösi Józsefné vezetése mellett az Unitárius Nőegylet nagyszerüen rendezett Kabaré-estélyén mulathattunk, amikor a Népház tágas táncterme zsufolásig megtelt. Ürmösi Józsefné: Egy este a nőegyletben c. 1 felvonásos szindarabjával lepett meg, amelyben a nikotin és alkohol szenvedélyes fogyasztói vannak érzékenyen érintve. A darab nagy és mély hatást ért el. Ürmösi József talpraesett, ötletszerü vicceivel — mint konferánsz — mindenkit a könnyekig megnevettetett. A kabaré után tánc következett. 4000 lei tiszta nyereséggel gazdagitotta a Nőegylet vagyonát. Homoródszentpál példát adott, miképen kell cselekedni! *Báró József.*

Székelyderzs első akar lenni a hitbuzgó munkában. 1. December hó 23-án Szathmáry Ferenc áll. isk. igazgató-tanitót ünnepélyesen beiktattuk székelyderzsi kántornak. Beiktató Péter Sándor muzsnai lelkész volt. 2. A hivek áldozatkészségéből 350 kgr. sulyu harangot szereztünk, melynek ünnepélyes felszentelése 1923 december 30-án volt. Közremüködtek dr. Kiss Elek teológiai tanár, Pál Ferenc esperes és Ürmösi József köri jegyző. Szavalt Nagy Irma és Biás Lidi. 3. Az elmult (1923. évi) Aranykönyvben közel 50 ezer leu adományt jegyeztünk fel, mint a hivek áldozatkészségének tanubizonyságát. Ez az év volt az első — az utóbbi évtizedekből — amelyben urvacsorai kenyérre es borra nem adtunk az egyházközség pénztárából semmit. Minden ünnepen a hitbuzgóság tette az Ur asztalára. 4. 1923 november hó 17 és 18-án igen jól sikerült gyermekelőadást tartottunk. Karácsony szombatján este énekkel, felolvasásokkal és szavalatokkal egybekötve kellemes vallásos estélyt rendeztünk. December 30-án dr. Kiss Elek teologiai tanár, Pál Ferenc esperes és Ürmösi József köri jegyző közremüködésével, gyülekezeti énekekkel és ifjuságí szavalatokkal egybekötve ismét magas szinvonalu, vallásos estélyünk volt a hivek nagy érdeklődése mellett. *B. A.*

Csak előre, mig a régi dicsőség teljes fényben fog tündökölni!

Iskolaház-szentelés Kolozson. Kolozsi gyülekezetünk tagjainak régi vágya telje ült az 1923. évben. Megvásárolta iskola céljaira a templom melletti két holdas telket a rajta levő erős kőépülettel. Az épületet az egyházközség november 1-én vette birtokba s december 23-án gyültek össze benne először a gyülekezet tagjai. Ünnepélyes keretek között történt az épületnek a kultura szolgálatára való felavatása. Erős várunk eléneklése után Kun Ádám gondnok olvasta fel megnyitóját. Székely Mihály, Csete Imre, Kovács József kebli tanácsi tagok olvastak fel részleteket az egyházközség küzdelmes multjának történetéből. Szavaltak Kun Ádám, Bácsi Dániel, Kun Árpád, Kovács Pál, Kun István. Kiss Sándor lelkész az egyházközség 300 év előtti költő-papjának, Szentmártoni Bodó Jánosnak a költeményeiből olvasott fel szemelvényeket. A főhatóság üdvözletét dr. Kiss Elek theol. tanár tolmácsolta. Lendületes beszédben fejezte ki elismerését az egyházközség vezetősége iránt az egyházközség történetében e fontos, bátor lépésért, hogy a kultura számára hajlékot szereztek s reményét fejezte ki azirán t, hogy csüggedetlen ki-

tartásuk jutalmaként nemsokára az iskolát is sikerülni fog megnyitni abban. Azután lelkész Tagart Lucia londoni urnő üdvözletét olvasta fel, amelyhez egy fontsterling volt zárva. A kolozsi Dávid Ferenc Egylet üdvözletét Kissné Papp Erzsébet (elnök) olvasta fel, örömét fejezte ki afölött, hogy a jövőben az Egylet az egyházközség saját épületében folytathatja müködését. Az apahidi szorványban lakó hivek Simonné Biró Anna, Osváth Ferenc, Kutos Sándor aláirással küldött üdvözletéhez 250 lei volt zárva. Az ifjuság üdvözletét Fazakas József mondotta. A lelkész imája után a gyülekezet bezárult „Te benned biztunk" énekelve el.

Uj lelkészek beiktatását vették gyakorlatba az angol unitáriusok. Azokat akik ujabban léptek hivatalba, egy erre alkalmas városban nagy ünnepségek között fölveszik a papi karba. Január 23-án Liwerpoolban volt az első nagy recognáló gyülés, amely a mi papszentelő zsinatunknak felel meg. Street lelkész, a Nemzeti Conferencia elnöke tartotta a beiktató beszédet, dr. Gow, a Britt és külföldi Unitárius Társulat elnöke a fölszentelőt.

Császár János a polgárdii unitárius gyülekezet alapitó gondnoka január 15-én 83 éves korában elhunyt. Szép családot, áldott emléket hagyott maga után.

A vulkani unitárius egyházközség f. évi január hó 20-án tartotta évi rendes közgyü ését, melynek tárgya: évi számadások, költségvetés és tisztujitás voltak. Az 1924 évre való előirányzat tárgyalásakor hiveink — áthatva egyházunk iránt táplált önzetlen szeretettől és ragaszkodástól — az áldozatkészségnek oly igazán szép példáját adták — mely méltó a feljegyzésre. Az egyházközségnek a megelőző években sok nehézséggel kellett megküzdenie, mig egy imaházra szert tehetett s azt a bányatársulat segitségével szépen berendezhette. E nehézségek miatt az egyetemes egyházi adózás terhét sem hordozhatta az egyházközség — mikor egy templomi harmonium és harang vétele is annyira szükséges lett volna. A kiválasztott harmoniumra készen áll már egy egész szép összeg — igaz ugyan bár még nem elég, — de hiveink husvétra már harmoniumot akarnak hallani. Egymásután hangzanak el a 100 Leus megajánlások hogy a még hiányzó összeg kikerüljön. Az egyetemes egyház terhei hordozásához — az eddig fizetett havi 10 Leu egyházi bért — egyhangulag 20 Leura emelik s ebből az 1924. évre (100 adófizető után) 3000 Leut ajánlanak fel az egyetemes egyház céljaira. Lesz igy harmonium is, majd harang is. S a nagy, közös ügy: egyházunk oltárára is eljutnak a fillérek. Bár kicsiny ez összeg, kicsiny a nyáj is, melytől a megajánlás jön, de tiszta, önzetlen jóakarat annak a sugalmazója, mely értékét önmagában hordja. A szegény asszony fillérje is szivesen fogadott az Ur perselyében: a példa meg mindenesetre méltó a követésre.

Drummond H. Vilmos barátunk földkörüli utra indult feleségével. Néhány hónapot töltött Amerikában papi szolgálatban és gyülekezetek látogatásában. Drummondot a szegedi magyar egyetem és

egy amerikai egyetem is tudori cimmel tüntette ki. Missziói utja Délafrikától Japánig vezeti s majd Ázsián át a szentföldre és haza.

Az E. K. Tanács 1924 január 12-én ülésezett, rendőri kiküldött jelenlétében. A főt. püspök ur köszöntötte a tagokat és üdvözölte az ujonnan választottakat. A titkár hosszu jelentése után a b. ujfalvi erdőkihasználásra engedélyt adott, a tordai elrekvirált kántori lakásért megindult a folyamodás; a ker. főgymn. parkirozására nincs pénz. A szorványügyet sürgeti a Főtanács. A főtan. jegyzőkönyv ára 35 leu. Máthé Sándor bágyoni kántor köteles jan. 31-étől nyugalomba lépni. Tudomásul szolgált, hogy a kereszturi kör Katona Ferenc martonosi lelkészt esperesé választotta. A tsztgyörgyi kántor kanonikájáról intézkedett. Kökössy ny. lelkész fia iskolai tartozása kiegyenlitéséről intézkedett. A sztgericei kepeváltási pénz helyett a b. emberek birtokot kapnak. Dr. Csiki Gábor foglalja el helyét márc. 1-én. A gimnáziumban dr. Kiss Elek tanit angol nyelvet. A király 1000 lej ujévi ajándéka örvendetes. Az árkosi ifj. D. F. E. müködése engedélyéért megtétetett a hivatalos eljárás. Az iskolai sérelmek miatt ujabb eljárás indult meg a kormánynál, immár annyi sikerrel, hogy az iskolát csak a miniszter zárhatja be

26 uj főtanácsi tag sorakozott az unitárius egyház törvényhozó testületébe. Az *Unitárius Közlöny* mult évi utolsó számában közöltük a szép névsort. A jelen években figyelemmel fogjuk kisérni egyháztanácsosaink munkásságát. Csak összefogott kézzel s összetett erővel tarthatjuk meg a szent örökséget, de ez csak fél munka lenne. Tovább kell épitenünk. Mindenki járuljon hozzá egy-egy téglával, sőt, Isten nagyobb dicsőségére, uj szegeletkővel a maga helyén.

A tanulók segitették társaikat azokban az országokban, melyek a háboru alatt leszegényedtek. Félmillió tanulónak (nagyobbára egyetemiek) egyötöde részesült és pedig félmillió ruhadarabban és 22 millió ebédben. A mi tanulóink és tanáraink még mindig rá vannak szorulva a mások segitségére és hiveink buzgósága kezd fokozódni, hiszen ha nem lesz tanulónk, nem lesz papunk. Prágában tiz internátus épült a tanulóknak s az épitésben magok is részt vettek, még pedig legtöbbnyire éjszaka idején.

Bükkfalevél ünnepet tartanak Anglia déli részében május első vagy második, vagy október utolsó vasárnapján. Ekkor legszebb a bükkfa levele. Nálunk, hol olyan sok erdő van, talán nem is vesszük észre a falevél gyönyörü szépségeit levélbomláskor.

Vasárnap délutáni istentiszteleteink sorozatában január 19-én dr. Szatmáry Miklós szindi, 27-én Geréb Zsigmond fiatfalvi lelkész tartott igen tartalmas és hatásos beszédet. Estve a theologusoknak előadást tartottak.

Konfirmációi emlékről gondoskodott a D. F.-E. Lelkészeink vegyék szives figyelembe s jó előre rendeljék meg a szükséges példányt. Darabja 6 leu.

Nyilvános nyugtázás és köszönet. Az unitárius kollégium igazgatósága a mult iskolai év elején szegénysorsu tanulói konviktusi segélyezése céljából gyüjtési akciót inditott, amelyről az alábbiakban nyilvánosan elszámolunk:

Teljes kosztot adtak egy-egy tanulónak: Guzner Miklós, Réthy Károly, Kovács Kálmán, Löwi Kálmán, Pálfi Márton.

Ebéd-vacsorát adtak egy-egy tanulónak: Albert Dénes, Simó Pál, Király József, Komjátszegi Lajos, Nagy Miklós, Nagy és Csiszár.

Ebédet adtak egy-egy tanulónak: Bodnár Béla, Szilágyi József; Hadházy Sándorné és Hadházy Béla; Berczki Vilmos; Nagy József; Heschelesz Vilmos (vasárnaponként).

202 kgr. buzát a komjátszegi unitárius egyházközség.

Pénzben: 2100 L. a főtanács alatt egy vacsorázó társaság; 2000 L. br. Kemény János; 1500 L. br. Petrichevich Horváth Arthur, dr. Abrudbányai Ede, Müller Gyula, dr. Rosenberger Mór, Ambrus Dezső, br. Daniel Ferenc; 1000 L. Ferencz József, dr. Ferenczy Géza, Wollheimer Vilmos; 750 L. Kelemen Lajos, Mikó Imre, dr. Benczédi László, Schwartz Jakab, Devecseri Emil, Ferencz József, Nagy Vilmos, Placsintár né, Halmágyi Lajos, Legmann Mendi, Löw Rudolf, dr. Kiss Elek; 500 L. dr. Morász Béla, Káhán Ignác, Német Ernő, Jánky Andorné, Wagner János, dr. Farkas Mózes, Maurer Frigyes, Első Erdélyi Általános Biztositó Társaság, Zagyva Istvánné, Pálffy László, Tana Sámuel; 400 L. dr. Jancsó Ödönné, Csifó Salamon; 375 K. Inczefi Tamás; 300 L. Nagyajta és Vidéke hitelszövetkezete; 250 L. Tóth Istvánné; 200 L. Jánky Ernő, Központi hitelszövetkezet; 150 L. Kovács Lajos, 100 L. özv. Györke Lajosné, Sinfalva és Vidéke hitelszövetkezete, Bekess Károly, dr. Kiss Árpád, Bálint Albert, dr. Borsai Áron; 50 L. Tordátfalva és Homoródkarácsonyfalva hitelszövetkezetek.

Minerva és E. M. E. 29 drb., dr. Benczédi László 5 drb. Petőfi-kötetet, Péter Sándor lelkész és neje 10 drb. Benedek E. Petőfi életzajzot adott jutalomkönyvül, Rigó Anna urnő Brassai kettős hangjegytartó állványát a könyvtárnak, Renner Testvérek bőrgyár igazgatósága 20 pár cipőt szegény tanulóknak, Beregi Ernő tanár 100 L.-t jutalmul, Bukaresti tud. Akadémia a nagy könyvtárnak könyveket.

Itt emlitjük meg, hogy Szakács Andor nagybeteg magyar szinművész segélyezésére barátai gyüjtést inditottak. Erre a célra az ifjuság 1541 Leut adományozott; dr. Költő Gábor emlékalapra 2390 Leut; a segélyező a. javára (csak a 100 L. felül adakozókat emlitem) Gergely István 150, Maurer Frigyes 200, Sándor Endre 130, Deutsch Gábor 500, Pásztor Béla 100, Tischler Lajos 100, Voith József 100, László Ákos 200 Leut.

Midőn ez adományokat nyilvánosan nyugtázzuk, kedves kötelességünknek ismerjük, hogy a nemesszivü adakozóknak a szegénysorsu tanulók, valamint az intézet és az igazgatóság nevében hálás köszönetünket kifejezzük.

A kolozsvári unitárius kollégium igazgatósága.

A brassói egyházközségből. Néhány év óta gyakorlatban van a brassói egyházközségben a szegény és árva iskolás gyermekek karácsonyi segélyezése. A segités a közelebbi karácsony alkalmával is megtörtént a nőegylet tagjainak buzgólkodása mellett. December 23-án délután gyültek össze az angyal megjelenését váró gyermekek, midőn az édességekkel diszitett és meggyujtott karácsonyfa mellett elénekelték a „Betlehenben születék" cimü karácsonyi éneket, 2 gyermek karácsonyi verset szavalt, s Preisznerné Killyéni Etelka nőegyleti elnök vezetése mellett a nőegylet tagjai kiosztották gazdag ajándékaikat: 32 fiu és 21 leány cipő, ruha, fehérnemü, harisnya, sapka, kesztyü stb. jutalomban részesült, melynek értéke (anyag és munka) mintegy 18.000 L Az anyag és az elkészités összege is *gyüjtés utján jött össze.* A gyüjtésben közremüködtek: Preiszner Péterné és Kónya Gáborné, Kovács Lajosné és Fazakas Zsigmondné, Benedek János és Karácsony Ferenc, Fazakas József, Kerekes Dávid. Az adakozók nevét a nagy szám miatt nehezen lehetne részletezni. Itt csupán a következők nevét emlitjük fel: Pénzt adtak: Szabó Samuné 300 L., Aschaner Józsefné 160 L., H. T. V. asztaltársaság 300 L., Tellmann Béla fiu ruhákhozvaló, Miszla és Fazakas cég, Benedek János, Fazakas József 2—2, Karácsony Ferenc, János Péter 1—1 pár kész cipő. Adott anyagból cipő elkészitést vállalták: Benedek János, Karácsony Ferenc, Nagy János, János Péter 2—2, Nágó István, Aschaner József, Kerekes Dávid, Ferencz István, Mikó Ferenc 1—1 párat. Richlovits Antalné 8 fiuing, 4 fiu alsónadrág, 2 leánykaruha; Andrásofszky Samuné, Arató Józsefné, Benedek Irma, Csoma Győzőné, Konya Gáborné, Mihály Jenőné, Szinte Ferencné 2—2 leánykaruha készités. Preiszner Péterné és Andrásofszky Samuné cipő- és ruhafélét adtak. — Itt emlitjük meg, hogy 1923-ban a fenntiekkel együtt az egyházközségi különböző célra történt adományok és munkák értéke 30.218 L. A templomépités céljára 68.955 L folyt be. Vagyis az amerikai szeretetadományon kivül az Aranykönyv végösszege 99.173 L. Legyen e helyen is hálás köszönet a szives adakozóknak és fáradhatatlan gyüjtőknek. A templomépités céljára érkezett kegyes adományokat a t. szerkesztőség engedélyével közelebbről közölni fogjuk. — *Kovács Lajos* lelkész.

Nyugtázás. Az egylet pénztárába 1923. december 20-tól 1924. január 14-ig tagsági és előfizetői díjat fizettek 1923-ra: Barabás Ferenc Árkos; Szabó Dénes, Kádár Sándor, Kádár Mihály, Kónya Mariska, Bartha Mihály Brassó; Unitárius Leányegyházközség Nagyenyed; Unitárius Egyházközség, Pál Ferenc, Pál Ferencné, özv. Bedő Józsefné, Vass Albert, Wass Albertné, Nemes N. Lajos, Nemes N. Lajosné, dr. Máthé István, Kiss György, Agyagási Sándorné, Szabados Sándorné, Kozma Miklós, Bekő Mihály, Egyed Albert, Máthé Mózes, Bencze Dénes, Dávid F. ifjusági Egylet Okland; Márkos János, Kádár M. József, Tóth András, Révész József, Kovács István, Kondrát Jenőné, Szász Gábor, Kolcsár János, Tavi Jenőné, Kolcsár Mártonné, Fülöp József, Kádár J. István, Szász Sándor, Imre Jánosné, Imre J. Mihályné, ifj. Asztalos József, Imre Zsófi Olthéviz; Andrási Ferenc Kolozsvár; Vernes József Torockó; Derzsi Lajosné Medesér; Nagy Mózes Miklósfalva; özv. Gönc Károlyné Kabátfalva; Antal József Nagyborosnyó, ifj Pap Ferenc, Osvát Domokos, ifj. Nagy Lajos, Osvát Mozes, Mircse Dénes, Osvát Áron, Szász József, özv. Miklós Györgyné Kabátfalva; Péter Elek, Pap Mózes, Varga Mózes, Tarcsafalvi Mózesné, Vasas Sándor, K. Pap János, Nagy Lajosné, Pap Sándor (a Lajos fia), Tarcsafalvi Áron, Kádár Balázs Székelyszentmihály; ifj. Pap József Bencéd; Halmágyi Árpád Alsószentmihály; Balogh Gyula, Cupor Ferenc Torockó; dr. Simó József Harasztkerék; Bedő Sándor, Pap Sámuel, Takács Miklósné Brassó; Ács Sándor Hosszufalu; Major Sándor Nagyszeben.

Alapitói díjat fizettek: dr. Boros György, dr. Boros Györgyné, Gálfi Lőrincné (500—500 L.), Kahlfürst Imre (360 L.), Szentkirályi Gusztáv Gagy (100 L.), Boros Sándor, apa és fiu, emléke (200 L.), az U. K. céljaira ajándékozott B. P. Horváth Kálmán egyh. főgondnok 50 Leut. Kolozsvár, 1924. január 14-én. — *Gálfi Lőrinc* pénztárnok

Hivatalos közlemények.

IV. Sz. 2044/1923. Körirat esperes, lelkész, énekvezér afiaihoz, az iskolaszékekhez és főgimnáziumok igazgatóságához. E. K. Tanács közhirré teszi, hogy az 1923. évi E. Főtanács által megá lapitott Rendbirságolási Szabályzat 1923 december hó 1-vel lépett életbe. A szabályzat szövege a nyomtatott főtanácsi jegyzőkönyvben foglaltatik. Az E. K. Tanács 1923 december hó 13-án tartott üléséből. *Ferencz József* unitárius püspök, *Dr. Mikó Lőrinc* titkár.

V. Sz. ad. 1967/1923. Körirat esperes, lelkész és énekvezér afiaihoz. E. Főtanácsnak 60/1923. és E. K. Tanácsnak 1967/1923. sz. határozatai alapján figyelmeztetem belsőember afiait, hogy E. Főtanácsnak a vasárnapi iskolázás tárgyában ismételten kiadott utasitásait és különösen a mult 1922. évi 71. sz. határozatát vegyék kellő figyelembe. Felhivom továbbá lelkész afiait, hogy február 20-ig küldjenek be a helyi viszonyokhoz és az ifjuság (14—22 évesek) létszámához alkalmazott t rvet az ifjuság valláserkölcsi alapon való továbbképzésére. Ezeket E. K. Tanács az E. Főtanács meghagyása szerint a Dávid Ferenc Egyletnek fogja kiadni egységes terv készitése végett. Kolozsvárt, 1924 január 15-én. *Ferencz József* unitárius püspök.

VI. Sz. 1663/1923. Körirat esperes és lelkész afiaihoz a tanulók templomba vezetéséről. E. K. Tanács ismételten elrendeli, hogy felekezeti elemi iskoláink tanulóifjuságát tanitóink és tanitónőink alkalmas időben vasárnaponként istentiszteletre vezessék. Azon egyházközségeket illetően pedig, hol nincsenek felekezeti elemi iskoláink, E. K. Tanács az illető presbiteriumokat hivja fel, hogy keressék és találják módját, hogy a gyermekek akár a lelkész, akár a kántortanitó vezetésével, akár valamely más alkalmas módon testületileg vasárnaponként alkalmas időben templomba vezettessenek. Az Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának Kolozsvárt, 1923. évi december hó 13 án tartott üléséből. *Ferencz József* unitárius püspök, *Dr. Mikó Lőrinc* egyházi titkár.

VII. Sz. 2153/1923. Körrendelet a főgimnáziumok igazgatóságainak és elemi iskolák iskolaszékének. Megfelelő eljárásra közlöm a kerületi Inspektorátus 10391/1923. számu következő értesitését: „Minthogy az iskolákban még régi magyar kiadásu térképek használtatnak, értésére hozzuk, hogy már román kiadásu térképek is vannak az uj politikai helyzet feltüntetésével a bukaresti Socev et Comp. kiadásában minden világrészről, ára à 80—100 lei, továbbá Barca Popa-tól földrajzi atlasz 35 lei árban. Az inspectiók alkalmával ellenőrizni fogjuk, hogy vajjon beszereztettek-e már ezen uj térképek, vagy még ezideig a régiek használtatnak.“ Kolozsvárt, 1924 január hó 14-én. *Ferencz József* unitárius püspök.

VIII. Sz. 1965/1923. Körrendelet valamennyi egyházközséghez a Harang-alapok felvétele tárgyában. Értesitem az illetékes egyházközségeket, hogy az E. Főtanács 34/1923. jksz. számu határozatával a Harangok Kártéritési Alapjának központi kezelését megszüntette és az egyes egyházközségek Harangalapjának további kezelés céljából az egyházközségekhez való leküldését mondotta ki. Felhivom tehát az egyházközségeket, hogy az egyházi pénztárhoz küldjenek be kitöltetlen nyugtákat, hogy az egyes alapokat a pénztár leküldhesse. A további kezelésnél figyelmeztetem az egyházközségeket, hogy a Főtanács fenti sz. határozata kimondotta azt is, hogy a Harang-alapok gyümölcsözőleg kezelendők és csak harang beszerzésére fordithatók. Kolozsvárt, 1924 január hó 11-én. *Ferencz József* unitárius püspök.

IX. Emlékeztető az Unitárius Közlönyben meg nem jelent januári köriratokról. 2141/1923. Körirat iskolaszékekhez a román nyelvnek elemi iskoláinkba bevezetéséről. Jelentések nem küldendők. E köriratnak a történelem, földrajz és alkotmánytanra vonatkozó része változást szenved az 59—1924. sz. körirat szerint. 59/1924. sz. körirat az iskolaszékekhez a román nyelvnek az elemi iskolákba bevezetéséről. Jelentések stb. küldendők február 4-ig.

X. 353/1924. sz. Felhivom lelkész afiait, hogy saját és családtagjaik részére vasuti kedvezmény iránti kérésüket, amennyiben kedvezményes igazolványuk nincs, február 15-ig közöljék az E. K. Tanács irodájával. A kiadási és utánjárási költségek fedezésére ezután lelkész afiai és nejeik után 10—10, gyermekek után pedig 5—5 lei küldendő be előzetesen az E. K. Tanácshoz. *Ferencz József* unitárius püspök.

XI. 354/1924. sz. Felhivom lelkész afiait, hogy nyomtatványok és egyházi kiadványok rendelése esetén azoknak árát előzetesen küldjék be az E. K. Tanácshoz. *Ferencz József* unitárius püspök.

XII. Sz. 56/1924. U. P. Pályázat kántori állásra. A várfalvi unitárius egyházközségben ürességben levő kántori állásra ezennel pályázatot hirdetek. Javadalom: 1. 100 véka szemes gabona à 70 L, 7000 L. 2. 12 szekér tüzifa hazaszállitva 1500 L. 3. 3 hold szántó (évi haszonbér értéke) 5000 L. 4. 1 hold 564 □ öl rét 1500 L. 5. 2 darab veteményes (108.173 □ öl) 500 L. 6. 1 hold belsőség 500 L. 7. Lakás és melléképületek 500 L. Összesen 16.500 lei. — Próbaéneklés is megkivántatik. Pályázók kérvényeiket kellően felszerelve f. évi februárius hó 25-ig Lőrinczy Dénes esperes urhoz adják be Tordán. Kolozsvár, 1924 január hó 29-én. *Ferencz József* unitárius püspök.

Főszerkesztő: Dr. BOROS GYÖRGY | Szerkesztő: PAP DOMOKOS

Előfizetési ár: Egész évre 30 L. Magyarországra 36 L. Egyes szám ára 4 L. Akik a 30 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapitódij 100 L. Minden pénz **Gálfi Lőrinc** egyleti pénztároshoz küldendő.

Nyomatott „Korvin"-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17 sz.

☞ *Ha nem szándékozik előfizetni a f. é. 1., 2, számokat adja át lelkészének visszaküldésre.*